

सम्पादकीय

आमा बन्दै किशोरी

२० वर्षभन्दा कम उमेरमा विवाह गर्ने गराउने काम त्रैकानुनी भए पनि बालविवाह अन्त्य हुन सकेको छैन। बालविवाह कम हुन नसकेको तथ्यालाई किशोरावस्थामै गर्वतीहरू हुने र आमा बन्नेको संख्याले पनि पुष्टि गरिरहेको छ। २० वर्ष उमेर पुणेपछि विवाह गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था भए कपितय किशोरीले २० वर्षभन्दा दोस्रो र तेस्रो सन्तान जन्माएको पाइएको छ। बालविवाह कानुनीरूपमा दण्डनीय बनाइएको दशको भइसकदा पनि बालविवाह अन्त्य हुन नसकतुले कानुन कान्यन्वयनको अवस्था निकै कमजोर र तयात गरिहो को छ। त्यतिमात्र नभई बालविवाहिरुद्ध सरकारी तथा त्रैसरकारी निकायले विभिन्न प्रकारका सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आइरहेको भए पनि प्रभावहीन बनिरहेको छ। जिल्ला सामाजिक समस्या र कानुनीरूपमा दण्डनीय बालविवाहले निरन्तरता पाउनु भनेको हामी समाज सचेत हुन नसकेको मान्नपर्छ। पछिल्लो समय करिब ८० प्रतिशत बालबालिका औपचारिक शिक्षामा संलग्न गइरहेको भए पनि उक्त शिक्षाले पनि बालविवाह रोकन सकेको छैन।

चालु आर्थिक वर्षको पहिलो महिना साउनलामा मात्र हेठौडा अस्पतालमा ५० जना किशोरी आमा बनेका छन्। अस्पतालमा जन्माना गर्वतीहरू भएका ४ सय जनामध्ये २० वर्षभन्दा कम उमेरका ५० जना सुटकेरी गएका हुन्। सुटकेरी हुने कुल संख्याको १४ प्रतिशतभन्दा बढी २० वर्षभन्दा कम उमेरको रहेको देखिएको छ। सामान्य अवस्थामा सुटकेरी हुने ३ सय ६० जनामध्ये ४५ जना २० वर्षभन्दा कम उमेरका छन् भने १ सय ३७ जनाको शल्यक्रिया गरी सुटकेरी गराउँदा १२ जना २० वर्षभन्दा कम उमेरका छन्। गत आर्थिक वर्ष (२०७०/०८०)को साउनदेखि असारसम्म हेठौडा अस्पतालमा ४ सय ७९ जनाले २० वर्षभन्दा कम उमेरको देखिएका आमा बनेको गरेको देखिएको छ। अधिल्लो आर्थिक वर्ष (२०७०/०८०)मा हेठौडा अस्पतालबाट २ सय ३५ किशोरीले सन्तानलाई जन्म दिएका थिए। यस तथ्याकाले मासिक औसत २० जना किशोरीले हेठौडा अस्पतालमा प्रसुति गराएको देखाउँछ। पछिल्ला दुई वर्षको तथ्याकाले २० वर्ष भन्दा कम उमेरको आमा बनेको पाइएको देखिएको छ।

२० वर्षको उमेरको एक किशोरीले तेस्रो सन्तान कानुनाएका छन्। साउनलामा हेठौडा उपमानगरकामिन्नको मात्रै २० जना किशोरी २० वर्षभन्दा कम उमेरको आमा बनेकी तरु। मकवानपुर जिल्लाको मनहारी गाउँपालिकाका ६, बकैया गाउँपालिकाका ४, बागमती गाउँपालिकाका २, भीमफोदी गाउँपालिकाका २, मकवानपुरगाउँ गाउँपालिकाका एक किशोरीले २० वर्षभन्दा कम उमेरको सन्तानलाई जन्म दिएका छन्। यस्तै बारा जिल्लाका १०, सिन्धुली, सल्ली र पर्सा जिल्लाका एक/एक जना २० वर्षभन्दा कम उमेरको किशोरीले हेठौडा अस्पतालमा सन्तान जन्माएका छन्।

मुलुकको कानुनले महिला तथा पुरुष दुवैको विवाहयोग्य उमेर २० वर्ष तोकेको छ। तर, २० वर्षभन्दा कम उमेरमा विवाह गर्ने ऋक्त रोकिएको छैन। २० वर्षभन्दा कम उमेरमा विवाह गर्नेका त्रिभुवन रहनुपर्ने विनाको विषय बनेको छ। २० वर्षभन्दा कम उमेरको विवाह गरेर सन्तान जन्माउँदा शिशु र आमा दुवैलाई जोखिम हुने भए पनि किशोरी आगाहरुको संख्या उल्लेख्य रत्नगुलाई सामान्य जागरूक सकिएँदैन। बालपालगा रमाउँदे, खेल्ने तथा लेखपढ गर्ने उमेरको विवाह गर्नु र सन्तान जन्माउँदा जोखिम निरन्तरात्मा अवस्था कम नहुन विनाको विषय बनिरहेको छ। मकवानपुर जिल्लाका ३ वटा गाउँपालिकाका बालविवाहमूलक घोषणा भएर बालरौत्री पालिका घोषणा भइसकेको र हेठौडा उपमानगरपालिकालाई पनि आगाही भिसिरामिन्न बालरौत्री घोषणा गर्न त्यारी गइरहेको अवस्थामा किशोरी आमाको संख्या उल्लेख्य वृद्धि हुनुलाई गर्भीरुपमा लिनु आवश्यक देखिएको छ।

महत्वपूर्ण फोन नम्बरहरू

जिल्ला प्रासासन कार्यालय ५२०४९५ फारपरबारी इलाका ६२१९८०

जिल्ला प्रहरी कन्द्रोल १००

ट्राफिक प्रहरी १०३

बडा प्रहरी ५२०२९९

पशुपतिनगर इलाका ५२०५९८

मनहरी इलाका ९८५५०१९१६१

भीमफोदी इलाका ६९१४६२

पालुड इलाका ५२०४६७

चिल्लाड इलाका ६२१०००

वारूण यन्न १०१

बालबालिका खोजतलास केन्द्र १०४

बाल हेल्पलाइन १०९८

हेलो सरकार ११११

नेपाल टेलिकम सोधपुळ १९७

पं. ज्योतिष: तोयानाथ सुवेदी

अ० तुलसी मेडीकल हल, हेठौडा-८, कमाने सम्पर्क: १७४५०३२४४४४

मेष : व्यापार- व्यवसायमा चुनौति ओङ्गुपल्टी ।

वृष : व्यस्ततामा समय व्यतिहार त्योग्य छ ।

मिथुन : व्यापार- व्यवसाय दुवै मध्यमकारक रहना ।

कर्कट : धार्मिक तथा परोपकारजन्मकारक रहना ।

सिंह : धार्मिक र सामाजिक काममा सरिक ।

कन्या : व्यवसायीका लागी तनावपूर्ण समय छ ।

तुला : काम धन्दामा व्यस्त रहने समय योग्य छ ।

वृश्चिक : आहार-विहारमा ध्यान पुऱ्याउनु पर्छ ।

घनु : व्यापार-व्यवसाय मध्यमकारक रहनेछ ।

मकर : बोलीको नियन्त्रण गर्दा रात्रो रहना ।

कुम्भ : विशिष्ट व्यक्तिसँग भेट वार्ता होला ।

मीन : सेवाग्राहीको विश्वास जित्न समय लाग्ने छ ।

के हाम्रो देशलाई सन्चै छ ?

यी सबै बेथितिलाई बेवस्ता गर्दै कसरी लेखूँ - देशलाई सन्चै छ भनेर ! यद्यपि आसलागदो कुरा के हो भने, देशको रोग पता लागिसकेको छ ! विभिन्न दलका चरित्रवान् र नैतिकवान् युगानाले सचिन्यनुपर्ने र सच्याउनुपर्ने विषयलाई महसुस गरिरहेको देखिन्छ ।

डा. बलराम तिमिसिना

केही दिनअगाडि म एउटा शैक्षक कार्यक्रममा भाग लिन बरिवास पुगेको थिएँ। एक विहान चिया पिउदै गर्दा त्यहाँका केही युवासंग देशको स्थितिका बारेमा छलफल भयो। एक युवाले सोधे, 'ताल्ल्या लागेका दुई कोठा' शीर्षकको लेख लेख्ने बलराम तपाईं नै हो ?

मैले मै हुँ भनेपछि उनले भने, 'सबै भन्दन, देशलाई क्यान्सर लागेको छ, यो रोग निको हुँदैन। त्यसैले सबैले बुझ्ने भाषामा तपाईंले लेख्नुस न - देशलाई सन्चै छ र भोलि समृद्ध देश भन्दै भनेर ।'

छ ? यसमा समीक्षा हुँदैन। अर्कोतिर, सत्तापक्ष भन्दै - देशको अर्थतन्त्र लाग्ने बारेमा आयो, अर्थ-व्यवस्था सुधाराएको छ। हामी सर्वासाधारणले कसका कुरा पत्याउने ?

जसले जे भने पनि भ्रष्टाचार, कमिसन र कुशासनमा कमी आउन सकेको छैन।

देशको अर्थतन्त्र कमजोर बन्दै गइरहेको छ। धाटाको बजेट छ। त्यसमा विकास बजेट ६० प्रतिशत पनि खर्च हुँदैन। देश रेमिटेन्सले धानीएको छ, लक्ष्यअनुरूप राजस उठेको छैन। वैदेशिक ऋण बढेको बढैयै छ।

अब कुरा गर्ने, स्वास्थ्य क्षेत्रको छ।

त्यसमा समीक्षा हुँदैन। अर्कोतिर बन्दै गरिएको छ। विरामी निःशुल्क हाँ तर अहिले सकिएको छ। अनि विरामीले निजी मेडिकलवाट औपचार्य नियमापत्ति गर्न थाउँदैन।

सरकार भन्दै, गरिब र निमुखाका लागि अस्पतालमा बेड निःशुल्क छ, तर त्यो वर्गका विरामी अस्पतालमा पुदा सबै बेड भरिभरा हुँदैन। त्यसपछि गरिब निःशुल्क हाँ तर अहिले सकिएको छ।

अब कुरा गर्ने हो भने, अहिले पशुमा लागेको लम्की स्किन रोगको उपचारमा सरकारको रवैया प्रस्तु देखिएको छ।

स्थानीय सरकार पालिकाका सबै विवरणमा शिक्षक, विद्यार्थी, कर्मचारी सबै आ-आफ्नो सङ्गठनको राजनीति गर्दैन्। विद्यालय व्यवस्थापन समिति राजनीतिक दलबाटे आउँदैन, उनीहरूले राजनीति गर्ने नै भए। यदी राजनीतिले सार्वजनिक विद्यालयमा धन्दै भएको छ। केही गर्नै भन्ने प्रधानाधाराका विद्यालयमा अधिकारी विद्यालयमा धन्दै भएको छ।

विद्यालय व्यवस्थापन समिति राजनीतिक दलबाटे आउँदैन, उनीहरूले राजनीति गर्ने नै भए। यदी राजनीतिले सार्वजनिक विद्यालयमा धन्दै भएको छ। क

म्यानेजमेन्टद्वारा प्राध्यापक, कर्मचारी पुरस्कृत

पुरस्कृत प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरु प्रिन्सिपलको साथमा ।

समाज संवाददाता

हेटौडा: हेटौडा-४ रियल हेटौडा स्कूल अफ म्यानेजमेन्टले प्राध्यापक, कर्मचारीलाई सम्मान गरेर को छ । वार्षिक कर्सपमा कार्यसम्पादन तथा नीजाजाका आधारमा प्राध्यापक र कर्मचारीलाई सम्मान गरेको हो । बुधवार एक कार्यक्रमको आयोजना गर्दै य्यानेजमेन्टका प्रिन्सिपल पुरनवहादुर जोशीले नगदसहित सम्मान गर्नुभयो ।

म्यानेजमेन्टले व्यवस्थापन सङ्गायतरका

२ करोड ३५ लाखमा बनेको प्रहरी चौकीको उद्घाटन

प्रहरी चौकीको नवनिर्मित भवन ।

समाज संवाददाता

हेटौडा: हेटौडा-१८, त्रुलोदमारस्थित प्रहरी चौकी भवनको उद्घाटन गरिएको छ । बुधवार विहान बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री शालिकराम जम्कटुले भवनको उद्घाटन गर्नुभयो । २ करोड ३५ लाख रुपैयाँ लागतमा प्रहरी चौकी भवन निर्माण भएको हो ।

प्रहरी चौकी भवन उद्घाटन कार्यक्रममा बागमती प्रदेशका आन्तरिक

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

यहि आउंदो भद्री १६ गते काठमाडौं शहिद गङ्गालाल हृदय केन्द्र काठमाडौंबाट विरल मुटु रोग विशेषज्ञ डा. विवेक बानिया आउनु हुने भएकोले मुटु सम्बन्धित समस्या भएको, उच्च रक्तचाप (High blood pressure) कोलेस्ट्रोल सम्बन्धित समस्या भएको तथा पुरानो विरामीहरूले सम्पर्क गर्नु होला ।

हामी सेवाहरु

- Echo (मुद्रो को video X-ray) सेवा
- ECG, video X-ray सेवा
- प्याथोलोजी सेवा
- फिजियो थेरापी सेवा
- दाँत सम्बन्धित सम्पूर्ण रोग उपचार
- छाला तथा यौन रोग विशेषज्ञ सेवा
- स्त्री तथा प्रसुति सेवा सम्बन्धित
- नाक, कान तथा धाँटी रोग सम्बन्धित सेवा

सम्पर्क: मकवानपुर पोलिक्लिनिक

हेटौडा-९, गिन्तुनापाथ

०५७-५४८०९, ८८४५३७६९१, ८८०७९३३६४

(सञ्चो हस्पिटल अगाडी, मकवानपुर सहकारी हस्पिटल सङ्कूल)

घरको छतबाट लडेर रुपाको मृत्यु

समाज संवाददाता

हेटौडा: चितवनको भरतपुर महानगर पालिका-१०, बालमन्दिर नजिक छतबाट लडेर एक महिलाको मृत्यु भएको छ । मृत्यु होनेमा सोही स्थानकी ३४ वर्षीया स्त्री सापकोटा रहेको प्रदेश प्रहरी कार्यालय हेटौडाले जानकारी दिएको छ ।

विषयगत प्राध्यापकहरु प्रव्युमन उपाध्याय, नित्यराज भट्टराई, सविना सडौला, पूर्ण ढोडरीलाई जनही ५ नगद २० हजार रुपैयाँसहित सम्मान गरिएको छ । कर्मचारीतर्फ रवीन श्रेष्ठलाई नगद २० हजार रुपैयाँसहित सम्मान गरेको छ ।

कक्षा ११ र १२ मा विज्ञान र

वाणिज्य संकाय, स्नातक तहमा वाणिज्य

संकाय र सूचना प्रविधिसम्बन्धी कार्यक्रम

सञ्चालन गर्दै आएको हेटौडा स्कूल अफ

म्यानेजमेन्टले स्नातकोत्तर तहमा वाणिज्य

संकाय सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

म्यानेजमेन्टले उत्कृष्ट नीजाजा हासिल गर्ने

विद्यार्थीलाई पनि सम्मान गर्दै आएको छ ।

अवैध कपडा बरामद

समाज संवाददाता

हेटौडा-१५, रातोमाटोबाट भन्सार चोरी पैठारी गरी ल्याएको कपडा बरामद गरेको छ । मंगलबाट वीरगञ्जबाट हेटौडालाई आउंदै गरेको बा ४ ख २१९१ नम्बरको बसलाई प्रहरीले सुरक्षाजाँच गर्दा बसको डिक्कीमा लुकाई ल्याएको कपडा बरामद गरेको प्रहरीले जनाएको छ ।

प्रहरीले बसबाट गन्जी २० पिस, कट्टू ७० पिस, कुर्ता टप २४ पिस, कुर्ता सुख्ताल १२ पिस, अमेला कुर्ता ९ पिस, पानी बजारी (टु पिस) २१ पिस, टि-स्ट-१५ पिस गरी ४० हजार रुपैयाँ बराबरको कपडा बरामद गरेको हो ।

यस्तै, हेटौडा अस्पतालमा डेंगु पुष्टि भएको छ । सक्रमण पुष्टि हुनेमध्ये १ सय ५६ जना हेटौडाका रहेका छन् । हेटौडाका ७५ पुरुष र ८१ महिलामा सक्रमण पुष्टि भएको छ ।

यस्तै, हेटौडा अस्पतालमा डेंगु जाँच

गराएका द २४ जनामा डेंगु संक्रमण पुष्टि

भएको छ । जाँच गराएका ४९ जनामध्ये

८ जनामा डेंगु संक्रमण पाइएको हो । ४

महिला र ८ पुरुषमा डेंगु संक्रमण पुष्टि

भएको अस्पतालले जनाएको छ ।

We Are Open

DURBAR MART

Hetauda-4, Shitalmal road

स्वादिष्ट नेवारी खाजा

(१) स्वादका पारखीको विश्वास जित्तै २५ बर्देखि निरन्तर सेवामा समर्पित स्वादिष्ट नेवारी खाजा घरमा स्वागत गर्दछौं ।

(२) नेवारी खाजा सेट, मःम, चाउमिन, बारा, योमरी लगायत

सुख्खा रोटी, आलू पराठा, प्राइ राइस, मटन मम,

बिरयानी, कोन डग, सेकुवा, विकेन ब्रान्ची,

होम डेलिक्ट्रीको पनि सुविधा रहेको जानकारी गराउँदछौं ।

०५७-५२६०९३

आत्महत्या गर्नेको संख्या बढ्दो

समाज संवाददाता

हेटौडा: मकवानपुरमा आत्महत्या गर्नेको संख्या उल्लेखन्परमा बढ्दै गएको छ । चालु आर्थिक वर्षको साउन महिनामा मात्र जिल्लाभर २२ जनाले आत्महत्या गरेको छन् ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरको तथाडुक्कानुसार साउन महिनामा जिल्लाभर १४ जना पुरुष र ८ जना महिलाले आत्महत्या गरेका छन् । यो संख्या कायम रहने हो भने गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा भन्दा चालु आर्थिक वर्षमा दोब्बर पुग्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा जिल्लामा एक सय ४५ जनाले आत्महत्या गरेका थिए ।

बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालयका विरल प्रहरी उपरीक्रम दोप्पिको रोगीकाम अनुसार बढ्दो आत्महत्या गर्न सकिन्छ । गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा उपरीक्रम दोप्पिको रोगीकाम दिगो उपाय सोच्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

अहिले आत्महत्या गर्नेहरु प्रायः मानसिक रोगको समस्यामा परेका पाइँस्को उहाँले बताउन्भयो । विभिन्न कामहरूमा असफल हुँदै र गरिबीका कारण मानिसहरू मानसिक रोगको सिकार बन्ने र आत्महत्या बाटो रोगको भनाइ छ ।

प्रहरीको काम विभिन्न सचेतना कार्यक्रमहरू गर्नेमात्र रहेकाले अन्य काम भने गर्न नसक्ने उहाँले बताउन्भयो । उहाँले गरिबी न्यूनीकरण गर्ने खालका नीति तथा कार्यक्रम बन्नुपर्ने बताउन्भयो । आत्महत्या न्यूनीकरणका लागि सरोकारवाला संघर्षस्थाहरू सबैले सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको उहाँले बताउन्भयो । सचेतनाका कार्यक्रमलाई विद्यालय तहदेखि नै सञ्चालन गर्नुपर्ने उहाँले बताउन्भयो । विद्यार्थीहरूलाई सबैले गराएमा धरारिवार र टोल समुदायमा आत्महत्या केही हुदसम्म न्यूनीकरण हुने उहाँको भनाइ छ ।

१४ जनामा डेंगु पुष्टि

समाज संवाददाता

हेटौडा: पछिलो २४ घण्टामा मकवानपुरमा १४ जनामा डेंगु पुष्टि भएको छ । स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुरका स्वास्थ्य अधिकारी नवदीप सिलवालका अनुसार डेंगु पुष्टि हुनेमा ७ जना बागमती गाउँ पालिकाका, ५ जना हेटौडा उपमहानगरपालिकाका र एक जना ब्रैकेया गाउँ पालिकाका रहेका छन् ।

जिल्लाभर साउन महिनायता २ सय २० जनामा डेंगु पुष्टि भएको छ । यस